

1833, fără să știe însă că Pol includea în volumul amintit versuri proprii, stilizate în gen popular, sau variațiuni pe teme folclorice ucrainene.

Zece ani mai târziu (1891) George Coșbuc va prezenta cititorilor balada lui Mickiewicz *Trzech Budrysów* sub titlul *Cei patru Budris*, ca omagiu adus memoriei marelui creator cu prilejul depunerii osemintelor lui Mickiewicz în cavoul de la Wawel¹.

Mickiewicz era de acum un simbol al spiritului veșnic revoluționar care-i animă pe marii artiști. C. Dobrogeanu-Gherea scria despre el în articolul *Artiști-cetățeni*: „Cel mai mare poet pe care l-a produs Polonia e Mickiewicz, și Mickiewicz e unul din cei mai mari poeți patrioți-revoluționari, pe care i-a produs lumea. Din exil, unde a trăit și a murit, el a scris *Dziady*, *Conrad Valenrod*, care sînt pline de o iubire nesfîrșită pentru Polonia lui, pentru Lituania lui, de o ură adîncă contra celor care o sugrumă. Întreaga creațiune patriotică a lui Mickiewicz e o chemare la deșteptare, la luptă”². Nici creația lui Słowacki și Krasiński nu-i era necunoscută lui Gherea.

Adam Mickiewicz nu putea lipsi din prima vastă antologie de literatură universală apărută la noi.

După o muncă de treizeci de ani, așa cum mărturisește singur, Grigore N. Lazu scoate la Iași, în 1894, *451 traduceri și imitațiuni de poezii antice și moderne, din Orient și Occident*³.

Traducătorul, fără a fi un remarcabil poet, a făcut un act cultural de mare însemnătate punînd la îndemîna cititorilor români o diversitate de autori străini, printre care: Hafis, Homer, Virgiliu, Horațiu, Ovidiu, Voltaire, Petrarca, Shakespeare, Joung, Heine, Lenau, Pușkin, Lermontov, Kolar, Petőfi, etc. Este reprezentată în antologia lui Lazu și literatura polonă.

Prima poezie, *Aș vrea să fiu*⁴, este atribuită greșit lui Adam Mickiewicz⁵, ea fiind traducerea dedicației *Do...* (Gdybym się zmienił...) a lui Franciszek Morawski (1783—1861) general și poet cunoscut, autor al unor remarcabile fabule satirice și politice. Este adevărat, că începînd din 1833, dedicația amintită a apărut în mai multe ediții ale poeziilor lui Mickiewicz, dar deja în 1887 era atribuită mai multor poeți: Mikołaj Wąż, Cyprian Norwid și Szymon Konopacki⁶, încetînd să mai apară ca operă a lui Mickiewicz⁷.

¹ Cf. I.C. Chițimia, *Influențe și traduceri* ..., p. 186. Prof. I.C. Chițimia se întreabă în lucrarea citată dacă inovația lui Coșbuc nu „se află în vreuna din traduceri, de exemplu în cea maghiară a lui H. Béla...” Traducerea lui H. Béla nu are această inovație și nici alte traduceri cunoscute.

² C. Dobrogeanu. Gherea, *Artiști-cetățeni*, în „Literatură și știință”, 1894, p. 15.

³ Cf. I.C. Chițimia, *Influențe și traduceri* ..., p. 186.

⁴ Gr. N. Lazu, *451 traduceri și imitațiuni de poezii...*, Iași, 1894.

⁵ Cf. Al. Semkowicz, *op. cit.*, p. 96—97.

⁶ Cf. Fr. Konarski, *O erotyku Mickiewicza*, „Gdybym się zmienił w wstępną złość”; în „Pamiętnik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza”, Lvov, 1887, p. 97—113; Wł. Strzembosza, *Mniemana pamiątka po Mickiewiczu*, în „Kurier Warszawski”, 1900, nr. 89; G. Korbut, *Literatura polska*, ed. II-a, T. III, Varșovia, 1930, p. 27.

⁷ Neonila Onofrei, *op. cit.*, p. 125) și I.C. Chițimia (*Influențe și traduceri* ..., p. 186), care se ocupă de traducerea lui Gr. Lazu din operele lui Mickiewicz, mențin paternitatea lui Mickiewicz asupra dedicației, incluzînd-o în „*ciclul Wiersze różne*”.